

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 4, din 31.07.2009

Rolul Factorului Extern în Actuala Campanie Electorală în Viziunea Experților în Materie de Politică Externă: România versus Rusia

**Transcriptul emisiunii radiofonice, din 26 iulie, realizată de Asociația de Politică Externă (APE) în colaborare cu Agenția de știri și analize Imedia și cu asistența Fundației germane Friedrich Ebert Stiftung (FES). Emisiunea este difuzată la Radioul Vocea Basarabiei în fiecare duminică, la ora 16.30.*

Principalele Teme ale Emisiunii:

1. **Influența externă asupra alegerilor: factorul românesc versus factorul rusesc**
2. **Factorul Românesc în campania electorală**
3. **Factorul Rusesc în campania electorală**

Corneliu RUSNAC, Moderator Imedia: Bună ziua stimați ascultători, sunt Corneliu Rusnac și ca de obicei, la această oră, vă invit la o emisiune de discuții pe teme de politică externă, realizată de Asociația pentru Politică Externă și finanțată de Fundația “Friedrich Ebert”.

Astăzi vom discuta despre rolul factorului extern în actuala campanie electorală. I-am invitat în studiou pe domnii **Victor Chirilă, Director interimar al Asociația pentru Politică Externă**, pe domnul **Oleg Cristal de la Asociația pentru Democrație Participativă** și pe domnul **Corneliu Ciurea, expert independent**.

Domnilor, în primul rând aș vrea să vă întreb dacă în general putem vorbi despre o influență externă asupra alegerilor din R. Moldova în această campanie? Dl. Ciurea?

1. Influența externă asupra alegerilor: factorul românesc versus factorul rusesc

Corneliu CIUREA, Expert independent: Vreau să vă spun că într-o țară mică orice chestiune internă, de cele mai multe ori, are un iz de geopolitică, deci, are influențe externe. În același timp, sigur, în campanie electorală orice subiect este exagerat, este manipulat și foarte multe afilieri externe sunt de multe ori pretinse afilieri externe sau influențe externe se sugerează. De exemplu: anumite partide sunt asociate cu SUA, altele cu Rusia, și chiar dacă putem observa aceste afinități, aceste linii de rudenie și de legătură oricum ele în campanie, se insistă asupra acestor punte exagerate, sunt trase de păr.

Corneliu RUSNAC: Dl. Cristal?

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 4, din 31.07.2009

Oleg CRISTAL, Asociația pentru Democrație Participativă: Haideți să luăm un exemplu din vecinătatea apropiată România. Există impact al unui factor din exterior în alegerile din România? Foarte puțin.

Dacă e să vorbim despre R. Moldova atunci influența din exterior este foarte puternică, și aici sunt câteva elemente care contribuie la o influență destul de mare asupra alegerilor. Mai întâi de toate este vorba de spațiul informațional. Noi avem pe 3 frecvențe testat 2 posturi care sunt retransmise din exterior: unul din Federația Rusă cel de-al doilea din România. Noi avem în R. Moldova minorități naționale care reprezintă grupuri destul de importante care votează activ și reprezintă țări destul de importante cum este Federația Rusă și Ucraina, țări care au interese directe în RM și încearcă prin diferite canale să influențeze opțiunea de vot a acestor alegători. Trei, există o parte a cetățenilor din RM care se auto-identifică drept români și doresc ca RM să se unească într-o anumită perspectivă cu România. Cuvântul spus de la București este foarte important pentru această categorie de alegători.

Prin urmare, ceea ce spune București-ul este important pentru o anumită parte de alegători, ceea ce spune Moscova este important pentru altă parte de alegători. Și acest lucru îl vedem prin mesajele pe care le transmit anumiți concurenți înscriși în cursa electorală. Unii care susțin un mesaj pro-rusesc destul de pronunțat și care speculează că minoritățile naționale votează exclusiv în favoarea lor. Alte formațiuni care spun că promovează un mesaj pro-românesc și captează în mare parte votul persoanelor care își doresc unirea cu România.

Corneliu RUSNAC: Dl. Chirilă?

Victor CHIRILĂ, Director Executiv interimar al APE: Este adevărat, influența factorului extern în interiorul țării, în politicile domestice din R. Moldova este mare și această influență este constantă. Dar, desigur, în timpul campaniei electorale ea este mult mai pronunțată pentru că în timpul unei astfel de campanii electorale se decide viitorul acestei țări sau viitoarea configurație politică în RM, viitorul vector de politică externă și desigur, există anumiți actori de politică externă, care încearcă să speculeze această diviziune la nivel geostrategic, care există în R. Moldova.

Este normal ca cetățenii să aibă diferite viziuni asupra vectorului de politică externă a țării. Problema este că la noi această diviziune este mult mai pronunțată și aici diviziunea geostrategică, de fapt reflectă și o divizare mult mai pronunțată în țară și anume o divizare pe criterii etnice. Este bine cunoscut că majoritatea minorităților etnice au o mai mare afinitate către Rusia, către influența Rusiei asupra Moldovei, sunt mult mai receptivi la mesajele care vin dinspre Federația Rusă, deseori votează în funcție de predilecțiile pe care le au politicienii de la Moscova vis a vis de anumiți politicieni din R. Moldova.

De asemenea, populația majoritară care se consideră moldoveană sau română din RM, iarăși este divizată, dar divizată pe criterii geostrategice: cei care au trăit pe timpul Uniunii Sovietice, au fost educați pe timpul Uniunii Sovietice, de asemenea, sunt mult mai receptivi la mesajele Moscovei; cealaltă parte mult mai tânără, care a reușit să călătorească în UE, să aibă contacte mai frecvente cu lumea vestică, sigur că opțiunile lor s-au schimbat în ultimii 18 ani. Sunt mai aproape de valorile europene; sunt mai

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 4, din 31.07.2009

aproape de practicile UE și de cultura vestului, de aceea, sigur că dâșii ar dori ca RM să devină într-o bună zi membră a UE și mesajele care vin de la UE sunt mult mai aproape pentru ei.

2. Factorul Românesc în campania electorală

Corneliu RUSNAC: Aș vrea să discutăm acum despre ceea ce poate fi numit convențional, factorul românesc în campania electorală din R. Moldova. S-au făcut foarte multe speculații în presă pe seama implicării României sau pretensei implicării a României în evenimentele din 7 aprilie. Imediat după aceste proteste, pe data de 8 aprilie, președintele în exercițiu Vladimir Voronin, liderul Partidului Comuniștilor, acuzase direct România că ar fi stat în spatele protestelor de la Chișinău și drept urmare, Chișinăul a introdus regim de vize pentru cetățenii români.

Vedem că zilele trecute, Procurorul General, Valeriu Gurbulea, a negat oficial acest lucru. În general, actuala campanie electorală a decursul pe fundalul unui schimb permanent de replici între autoritățile de la Chișinău și cele de la București. Întrebarea mea este, cum au influențat toate acestea campania electorală și implicit alegătorii? Dl Ciurea?

Corneliu CIUREA: Influența a fost foarte clară, de creare a unui climat isteric în timpul campaniei, lucru care a fost făcut intenționat cred, intenționat în primul rând în ceea ce privește partidul de guvernământ din R. Moldova pentru că el avea nevoie de un asemenea climat isteric pentru a câștiga voturile, sau pentru ași păstra voturile pe care le-a obținut în aprilie.

Este clar că România este utilizată de partidul de guvernământ ca un factor electoral. Bun, până la un punct putem accepta acest lucru. Nu aș vrea să exagerăm. Din nou, insist asupra ideii de a nu supraestima factorul extern și mai ales cel Românesc, pentru că în opinia mea, în R. Moldova contează mult mai mult factorul american și cel rusesc.

Tocmai faptul că vorbim încotinuul despre România, arată resursele limitate ale acestei țări de a influența situația. De fapt, de multe ori ea este un cal de bătaie; ea este partea expusă, partea utilizată în luptele politice și de mult mai puține ori vorbim despre factorul american de politică externă, care este mult mai bine instituționalizat în R. Moldova: avem USAID, IRI, NDI, instituții promoatoare de democrație, dar care promovează și un anumit tip de democrație; pe de altă parte, Rusia cu multe alte instrumente de promovare a politicii externe a Rusiei.

Atunci când ne axăm doar asupra factorului românesc, arătăm o anumită miopie în ceea ce privește ponderea fiecărui factor. Insist iarăși asupra ideii că factorul rusesc și american este mult mai important decât cel românesc.

Corneliu RUSNAC: Dl. Cristal?

Oleg CRISTAL: Eu aș fi de acord cu ceia ce spune dl. Cornel doar în aspect de influență asupra anumitor procese. Totuși cred că România este unul dintre factorii cei mai importanți în actuala campanie

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 4, din 31.07.2009

electorală pentru că puterea folosește țara vecină pe post de „bau, bau”, care sperie electoratul din R. Moldova, în special minoritățile naționale, și trebuie să ținem cont că sunt 23 % din alegători. Sondajele arată că anume minoritățile electorale votează preponderent partidul de guvernământ.

În plus, la o anumită parte din Moldoveni există fobiile față de România create pe parcursul a mai multor decenii. Aceste lucruri exprimate, păstrate în arhetipurile moldovenilor sunt exploatate acum de putere în favoarea lor. Corneliu admitea că s-a făcut intenționat, eu sunt sigur că s-a făcut intenționat și motivul este la suprafață. R. Moldova trece printr-o criză economică și socială prin care nu a mai fost din 1998.

Zece ani R. Moldova nu a mai cunoscut ca atare probleme economice și sociale. Se închid foarte multe afaceri. Oamenii sunt concediați. La oameni li se reduc salariile, la bugetari li se plătesc salariile cu întârziere, studenții au primit bursele cu mari întârzieri sau chiar nu au primit în general. Remitențele de peste hotare au scăzut în mod dramatic. A falimentat o bancă ceia ce este foarte grav. Domeniul construcțiilor a fost înghețat și foarte muți oameni au rămas acum pe drum cu zeci de mii de euro investiți și locuința nu se știe când va fi dată în exploatare. Exportul s-a redus dramatic și tot așa.

Sunt foarte mulți indicatori economici și sociali care ar fi lovit extrem de dur în partidul aflat la guvernare. Ei aveau nevoie de o realitate virtuală, de un dușman inventat, pentru a da un alt subiect central campaniei electorale. Trebuie să recunoaștem că i-a reușit acest lucru. Chiar și partidele de opoziție au preluat mesajele formațiunii de guvernământ. În loc să se axeze pe problemele reale ale societății care sunt indicate în sondajele de opinie, ei vorbesc despre dușmani inventați.

Corneliu RUSNAC: Dl Chirilă?

Victor CHIRILĂ: De acord cu dl Ciurea când spune că Federația Rusă este de fapt un factor mult mai puternic în R. Moldova decât România. Într-adevăr, Federația Rusă are mai multe instrumente pentru a influența politicile interne ale țării noastre; de a determina viitorul curs al politicii externe; de a determina să aleagă între vest sau est. Avem o mulțime de exemple în trecut. S-a folosit și blocada economică față de produsele noastre agricole și vinicole; s-a folosit și blocada sau presiunile energetice; s-au folosit și presiuni diplomatice; s-a încercat în 2005 în campania electorală de atunci să influențeze chiar și configurația politică din țara noastră. Federația Rusă nu numai că are aceste instrumente ea le și folosește când este nevoie.

România așa spune că este, de asemenea, un actor destul de important. Are, de asemenea, instrumente. Da, România nu are instituții asemenea IRI – ului (Institutul Republican Internațional din SUA), NDI – ului (Institutul Democratic Național) sau USAID – ului prezente în R. Moldova, dar România, să nu uităm, este deja principala piață de desfacere pentru produsele noastre agricole. Mulți cetățeni ai R. Moldova doresc să aibă pașaport românesc pentru a călători liber în spațiul Uniunii Europene. De asemenea, România ne-a oferit șansa de a semna un Acord de Mic Trafic la Frontieră cu țara noastră, dar care nu este semnat. Știm care sunt cauzele, și știm care sunt condițiile impuse de autoritățile moldovenești. Mai există afinități sociale, culturale, istorice, sunt mai multe instrumente pe care le are România la

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 4, din 31.07.2009

îndemână, dar România nu știe să le folosească în sens constructiv. Nu neapărat să dezbine, așa cum face Federația Rusă.

Cred însă că implicarea României este exagerată intenționat de către autoritățile de la Chișinău, iarăși, în scopuri electorale, se creează o isterie artificială pentru a se menține la putere având în vedere condițiile negative în domeniul economiei, tendințele negative din politicile sociale. Sigur, de această dată autoritățile nu au multe argumente pozitive cu care să vină în fața electoratului să-i convingă să voteze pentru ei. Atunci, se găsește un dușman extern, așa cum ne-am obișnuit în anii 1990, ca același Miloshević, care găsea un dușman extern pentru a-și apăra țara, neglijând, de fapt, problemele interne care erau în Serbia. Rezultatul până la urmă îl știm cu toții. Serbia s-a destrămat și i-a înstrăinat pe potențialii aliați.

Cred că în cazul nostru, această pistă pe care insistă acum autoritățile este greșită, și de fapt duce la înstrăinarea aliaților din vest și chiar din est, pentru că R. Moldova dă dovadă de incoerență atât pe plan intern cât și pe plan extern. România însă, din cauza declarațiilor și mesajelor făcute de dl Băsescu, își taie craca de sub ea pentru că, în fond, anihilează acele instrumente sau impactul pozitiv, pe care acele instrumente menționate anterior, ar putea să le aibă asupra cetățenii R. Moldova. Ori mesajele deseori emotive, populiste pe care le face dl Băsescu reduc, practic, la zero eventualele efecte dorite de noi.

Corneliu RUSNAC: Dl Ciurea?

Corneliu CIUREA: Da, Victor a atras atenția asupra unui subiect destul de palpitant, care s-a discutat deseori și la noi și în România. De fapt, există o predispoziție chiar în interiorul țării noastre de a colabora mai eficient cu România; de a simți impactul unor politici mai inteligente din partea diplomației românești și sunt experți români care acceptă, consimt și recunosc faptul că într-adevăr, instrumentele diplomatice românești de multe ori dau greș. Chiar același Dan Dungăciuc, în discuții recunoaște că România putea influența mult mai bine, benefic R. Moldova.

Dacă vorbim despre acești trei factori putem spune că americanii influențează R. Moldova prin instrumente formalizate, prin instituții promotore de democrație, lucrând cu opoziția, dar încercând să păstreze un anumit echilibru utilizând și politici de dezvoltare, USAID – ul și alte organizații care oferă bani deschis, transparent R. Moldova, și acest lucru nu poate să nu inspire respect.

Rusia, pe de altă parte, de multe ori folosește politici constrângătoare, represive. Este dreptul ei pentru că este un stat puternic și pentru că are un credit de încredere în R. Moldova. Vedem, sondajele arată acest lucru. Dar Rusia joacă tare pe acest teren și nu se ascunde după degete. Dacă interzice ceva, atunci interzice și o face deschis.

Politicile românești sunt mai puțin clare, mai confuze pentru alegătorii din R. Moldova. Pe de o parte, cartă bună a politicii românești, cred eu este tineretul, politicile axate pe tineret și studiile care le oferă și aici nu cred că putem avea obiecții. Dar, politicile media la care recurge, deranjează de multe ori și inspiră anumite rezerve. Alte instrumente diplomatice care sunt utilizate de România, la fel, deranjează.

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 4, din 31.07.2009

Deranjează chiar și un segment de populație care ar putea fi solidar cu România și ar putea susține. Cred că, și este un îndemn care vine constant din partea experților, o revizuire a politicii diplomatice românești în raport cu R. Moldova se impun și ar fi benefică pentru ambele părți.

Oleg CRISTAL: Pare să existe un consens în mediul experților de la Chișinău că România ar trebui să-și schimbe strategia și tacticile în raport cu R. Moldova. Într-o analiză recentă semnată de către directorul asociației ADEPT, Igor Boțan, dânsul spunea că puterea de la Chișinău ar trebui să-și ridice un monument lui Traian Băsescu alături de Vladimir Ilici Lenin. De ce? Pentru că într-adevăr foarte multe lucruri care se întâmplă la București toarnă apă la moara comuniștilor, declarații populiste, declarații care dau motive serioase pentru a acuza București-ul de implicare directă în treburile interne ale R. Moldova. De acestea sunt o sumedenia. Este suficient doar să preiei anumite afirmații făcute de Traian Băsescu, să le difuzezi la posturile TV din media holding-ului puterii de la Chișinău și să pui comentariul că ”iată un exemplu de implicare directă în susținerea opoziției naționale și radicale din RM ”.

Corneliu RUSNAC: Acum aș vrea să revenim puțin la acuzațiile anterioare ale lui Vladimir Voronin, care după cum spuneam acuzase direct România că s-ar afla în spatele protestelor din aprilie. Vedem că Procurorul General, Valeriu Gurbulea, a declarat oficial că România, ca stat nu stă în spatele acestor proteste ci doar că ar fi existat niște atacuri cibernetice venite din România și că mai mulți cetățeni români ar fi încercat să vină în acele zile în R. Moldova. Prin ce se explică această schimbare de mesaj, ca să zic așa, în declarațiile autorităților, și dacă s-a constatat că România nu a fost implicată în acele proteste, de ce nu sunt anulate vizele pentru cetățenii români care au fost introduse imediat după 7 aprilie? Dl. Chirilă?

Victor CHIRILĂ: Cred că avem de afaceri cu revizuirea mesajelor, discursului autorităților comuniste de la noi vis a vis de România, nu fără de presiunile UE. Știm că la 15 iunie Miniștrii de Externe a Uniunii Europene au dat undă verde viitoarelor negocieri cu R. Moldova asupra Acordului de Asociere, dar sunt câteva condiții clare, trei condiții de fapt: anularea regimului de vize impus României, investigarea evenimentelor din 7 aprilie cu participarea opoziției și Parlamentului, și alegerile libere și corecte.

Dar, prima condiție este revizuirea relațiilor cu România, pentru că problema cu România este obstacolul cel mai mare în vederea începerii respectivelor negocieri. Ori, Acordul de Asociere ar putea să ne deschidă o cale directă spre anularea regimului de vize cu Uniunea Europeană; spre semnarea unui Acord de Liber Schimb aprofundat cu Bruxelles. Aceste perspective, odată obținute de viitoarea putere de la Chișinău, de fapt, va aduce niște avantaje politice clare pentru ei. Nu cred că actualele autorități de la Chișinău nu se gândesc la viitorul relațiilor cu Bruxelles mai ales că există și această criză financiară și economică, care apasă tot mai mult asupra R. Moldova, economiei, cetățenilor de rând. Deja efectele au fost simțite de mulți deponenți ai băncii Invest Privat Bank și să sperăm că este ultima, dar sunt supoziții că astfel de situații să mai fie în viitor.

Pentru a evita înrăutățirea situației economice și financiare din R. Moldova nu e de ajuns să ai suportul financiar al Federației Ruse. Este nevoie de suportul financiar al Uniunii Europene; este nevoie de

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 4, din 31.07.2009

suportul financiar al Fondului Monetar Internațional. Acordul cu Fondul Monetar Internațional ne deschide ușa spre alte asistențe și credite avantajoase pentru țara noastră. Zilele acestea la Chișinău se află o delegație a Uniunii Europene condusă de ambasadorul Mats Aberg, ambasadorul Suediei la București dar și pentru Republica Moldova, iar mesajul este clar. Punctul de pornire a viitoarelor relații cu Uniunea Europeană este organizarea alegerilor libere și corecte în țara noastră. De ele va depinde și nivelul de deschidere a Uniunii Europene față de noi. De aceia, când spun ei alegeri libere și corecte, se referă și la posibilitatea revizuirii relațiilor cu vecinii.

De aceia cred că autoritățile încet, încet, pentru a-și asigura aliații din vest, își revizuiesc și atitudinea față de partide, am văzut acele cinci principii anunțate de dl. Voronin, principii care ar sta la baza unui eventual compromis. Apoi, a urmat această declarație a Procurorului General precum că România nu mai este implicată în acțiunile din 7 și 8 aprilie, și probabil că în următoarele zile putem să fim martorii unor alte mesaje încurajatoare, mesaje pozitive trimise de autorități către Bruxelles.

Corneliu RUSNAC: Dl. Cristal?

Oleg CRISTAL: Declarația Procurorului General vine de îndată înaintea scrutinului din 29 iulie. De ce anume acum? Eu sunt sigur că cunoștea informația respectivă mai de mult timp. S-a lăsat o anumită perioadă pentru ca formațiunea de guvernământ să speculeze pericolul românesc, dorința României de a produce o lovitură de stat, o răsturnare violentă a puterii de la Chișinău și spre finalul campaniei electorale, când oamenii deja sunt puși pe frecvența respectivă se încearcă a schimba accentele pentru perioada post electorală. Acest mesaj este adresat pentru perioada de după alegeri.

Într-adevăr, Chișinău va fi impus atât din motive obiective cât și subiective să revizuiască viziunea față de România pentru că așa a dat Dumnezeu să avem 2 vecini, unul dintre care este România și poarta noastră unică spre UE. Eu sunt optimist și cred că până la finele anului va fi abolit regimul de vize cu România pentru că e o condiție pentru începerea negocierilor privind noul cadru juridic cu Uniunea Europeană și doar după anularea vizelor cu România pot demara negocierile. Tratatative, care tot ar putea să înceapă până la finele anului curent. Deci, există și un interes obiectiv al Chișinău-lui să normalizeze relațiile cu România.

Corneliu RUSNAC: Dl. Ciurea?

Corneliu CIUREA: Sunt de acord cu ceia ce au spus colegii și un singur lucru aș vrea să adaug. Este regretabil că R. Moldova își construiește discursul și relațiile ei cu România ținând cont ori de relațiile ei cu Moscova, ori de relațiile ei cu UE. Ceia ce de fapt înseamnă că R. Moldova nu are o relație cu România și viceversa, ceia ce înseamnă că nici România nu are o relație oficială, normală, sănătoasă cu R. Moldova. Deci, România vorbește cu R. Moldova ținând cont de prezența ei în UE și de interesele Bruxelles-ului sau pornind de la poziția Bruxelles-ului și viceversa, R. Moldova, ținând cont de conjunctura specifică geopolitică regională, Moscova și Bruxelles. Eu cred că diplomațiile ambelor state au mult de lucrat aici, pentru că în mod normal, trebuie să fie un dialog politic constructiv între Chișinău fără anexe și București fără anexe, și acest lucru lipsește.

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 4, din 31.07.2009

Victor CHIRILĂ: De acord cu ceia ce a spus Corneliu. Într-adevăr, nu avem un dialog eficient cu București-ul și am ajuns să discutăm cu România prin intermediul Bruxelles-ului. Este nevoie de a revizui relația noastră cu România și probabil ambele părți trebuie să se așeze pentru ca să creeze o strategie comună, să propună o strategie comună de dezvoltare a relațiilor. Noi nu numai că nu avem o viziune cum să dezvoltăm relațiile noastre, noi nu avem dialog pentru a ajunge la acest consens. De aceia primul pas este reconstituirea dialogului nostru, reconstituirea căilor de comunicare diplomatice, politice cu București-ul. Aceiași sarcină este și în fața București-ului. Totul va depinde de viitoarea configurație politică din R. Moldova.

Actualmente București-ul, politicienii, diplomația română așteaptă să vadă, a declarat-o recent chiar și ministru de externe al României, că viitoarele evoluții vor depinde de rezultatele alegerilor parlamentare de la Chișinău, iar pentru a reconstitui încrederea este nevoie de a depăși problemele care sau acumulat în relația noastră. Începutul trebuie să fie semnarea celor 2 acorduri de bază: Acordul politic și Acordul privind Regimul Frontierei de Stat. Cred că lipsa unui dialog a și dus la impasul din aceste 2 subiecte. În ultimii ani s-au făcut progrese, s-au depășit anumite obstacole, obstacolul major acum fiind neîncrederea care există între părți.

3. Factorul Rusesc în campania electorală

Corneliu RUSNAC: Și acum o întrebare de final. Am pomenit mai sus despre influența Rusiei în această campanie. Cum s-a manifestat ea și ce rol a jucat ea concret în campania pentru anticipate? Dl. Ciurea?

Corneliu CIUREA: Îmi vine mult mai greu să vorbesc despre rolul Rusiei decât despre rolul României, dar bun, cu siguranță acest factor este prezent. Am remarcat că o parte din comentatori consideră că pentru Rusia în continuare partidul de guvernământ rămâne a fi acceptabil. Îmi vine greu să mă pronunț asupra acestui subiect. Eu cred că și Rusia se află într-o anumită expectativă, și ceia ce a fost specific întotdeauna pentru Moscova este că nu a lucrat niciodată doar cu un singur partid. A avut mai mulți favoriți și cred că în continuare această strategie, zic eu înțeleaptă pentru Moscova, va fi urmată cu perseverență.

Sunt mai multe partide astăzi în R. Moldova în interiorul cărora sunt politicieni simpatici Moscovei. E adevărat că în aceleași partide, astăzi în R. Moldova, sunt politicieni care înclină spre alte zone de influență. Jocurile politice devin mult mai complexe. Astăzi, jocul politic în R. Moldova nu mai este de multe ori între partide ci se găsește chiar în același partid. În aceleași partide se găsește și la Comuniști, și la PSD, și la AMN și a PD; sunt politicieni care au o simpatie mai aprofundată față de UE, SUA sau România și sunt politicieni care au simpatii față de Rusia.

Corneliu RUSNAC: Dl. Cristal?

Oleg CRISTAL: Eu aș împărți jocul Rusiei cu R. Moldova în două etape: prima etapă a fost aproximativ până pe la începutul lunii iulie, când Rusia miza destul de mult pe partidul comuniștilor că va obține o

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 4, din 31.07.2009

victorie și acest suport s-a manifestat prin promisiunea Rusiei de a acorda un credit de 500 de milioane de dolari R. Moldova. S-a promis că o sumă de câteva zeci de milioane va ajunge în Moldova în următoarele 2 luni, aproape că acest termen este pe sfârșite și banii nu apar. Nu apar pentru că m-am intrat, mi se pare, într-o a doua perioadă când Federația Rusă a întors spatele actualei puteri și a acest lucru s-a făcut foarte simțit la recentul Summit informal, dacă poate fi numit așa, de la Moscova, unde a fost cursa de cai pentru Președintele Federației Ruse.

Posturile de televiziune rusești, care sunt un instrument foarte abil pentru influențarea alegătorilor în spațiul post-sovietic, a evitat imaginea președintelui Voronin. Chiar și imaginea filmată de cameramanul președintelui Voronin nu l-a prezentat niciodată strângând mâna președintelui Medvedev. Așezarea la masă spune foarte multe lucruri, mai ales în spațiul post-sovietic, că se trage din perioada sovietică. Am observat că președintele Voronin a fost la capătul mesei, la distanța cea mai mare de președintele Medvedev, chiar mai departe decât președinții regiunilor separatiste Abhazia și Osetia, cea ce este ofensator la adresa președintelui R. Moldova. Voronin nu a avut acum la Moscova întâlniri bilaterale cu Medvedev, cu atât mai mult că există un subiect de discuție important, așa numitul credit promis de jumătate de miliard.

Rusia probabil, sau a fost deranjată de anumite acțiuni ale Chișinău-lui sau a înțeles foarte bine că PCR-ul nu va mai fi dominant după viitoarele alegeri și ar trebui să-și construiască relații normale cu mai multe formațiuni care vor putea să facă o coaliție de guvernare după 29 iulie.

Corneliu RUSNAC: Dl. Chirilă?

Victor CHIRILĂ: Perfect de acord cu Oleg. Cred că a înțeles că de ceastă dată partidul comunistilor s-ar putea să nu aibă majoritatea necesară în viitorul Parlament pentru a forma Guvernul și a alege Președintele. Apar noi actori politici care, de asemenea, promovează o relație strategică privilegiată cu Rusia. Rusia nu poate să fie oarbă și surdă la aceste mesaje. Ar fi păcat dacă Moscova ar neglija acest mesaj trimis politicianilor de la Kremlin. Cred că de această dată Rusia și Moldova au șansa să stabilească o altfel de relație. O relație bazată pe niște mesaje coerente, mesaje care inspiră încredere și predictibilitate. Ori, cu actualele autorități de la Chișinău, Rusia nu s-a bucurat de o relație coerentă, predictibilă și memorandumul Kozak este cea mai bună mărturie în acest sens. Iată că apare partidul democrat, care în fond dă semnale că este interesat să aibă o relație stabilă cu Federația Rusă.

Oleg CRISTAL: și cu Federația Rusă...

Victor CHIRILĂ: ...și cu Federația Rusă, și este interesat să respecte acele așteptări, interese, obiective pe care Federația Rusă le are în țara noastră.

Corneliu RUSNAC: Domnilor eu vă mulțumesc foarte mult pentru prezența la emisiunea noastră. Stimați ascultători, eu Corneliu Rusnac, vă reamintesc că ați ascultat o emisiune de discuții pe teme de politică externă realizată cu suportul Asociației pentru Politică Externă și finanțată de Fundația "Friedrich Ebert". Aici vă spun la revedere și vă aștept săptămâna viitoare la un nou program. Pe curând!

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Buletin Săptămânal, Nr. 4, din 31.07.2009